شارۋالار قونالقسىنان كوتەرىلگەن "سان ماقام"

شىنجۋا اگەنتتىگىنىڭ 6 - ايدىڭ 10 - كۇنى ۇرىمجىدەن بەرگەن حابارى (تىلشىلەر حاۋ يۇي، دىڭ لەي). ىمىرت ۇيىرىلدى، چەمودانىن سۇيرەي ەسكتى اشقان دوۋ لىيىڭ بولمەدەگى شامنىڭ ۇجبىن ەپپەن تارتقان زامان، تاپ - تازا 8 كسىلىك بولمە اپ - انىق كورىنە كەتتى.

بۇل جەر شىنجياڭ التاي ايماعى بۇرىلتوعاي اۋدانى شىعانجىدە اۋىلىنىڭ ساربۇلاق قىستاعى، قىستاقتا شام ساۋلەسى جامىراي جارقىراعان كەزدە 55 جاستاعى قازاق مالشىسى ەدىلداش موتيدىڭ شارۋالار قونالقسىنان شاڭجاي ماقامىندا، سىچۋان ماقامىندا، حىنان ماقامىندا جانە گۋاڭدۇڭ ماقامىندا سويلەگەن سوزدەر ەستىلدى. بۇگىن كەشتە قىستاق جاز كەلگەننەن بەرى تۇڭعىش توپتاعى سىياحاتشىلاردى قارسى العان ەدى.

تىلشىلەر قونالقعا جەتكەندە ەدىلداش موتي جاڭا عانا كەلگەن شىنجىندىق سىياحاتشى دوۋ لىيىڭنىڭ توسەك ورنىن ىڭعايلاپ جاتىر ەكەن، "ەبارى ساكى توسەك، ەبراق الاڭسىز بول، كورپە - جاستىقتى كەشە عانا اۋىستىرعانبىز. بۇگىن كەشتە لاڭمان سوزامىن، كەرەك - جاراق- تارىڭدى ىڭعايلاپ بولعان سوڭ، كوپپەن بىرگە تاماق ىشپ ال".

شىنجياڭنىڭ سولتۇستىك وڭىرىندە ەشىنارا قازاق مالشىلار ەالى كۇنگە دەيىن ەتورت ماۋسىم كوشپە - قونۋ ەداستۇرىن ساقتاپ كەلەدى. ساربۇلاق قىستاعى بۇرىلتوعاي اۋدانىنداعى مالشىلاردىڭ ەار جىلى جايلاۋعا كوشەردە باسپە وتەتىن جولى. قىستاق تۇرعىندارى اتا - بابالارىنان كوشپە - قونىپ، مال باعىپ كەلگەن قىستاقتارىنىڭ بۇگىنگى كۇنى قالادا عىلاردىڭ تالاسا - تارماسا "مىندەتتى تۇردە باراتىن" ىنتەرنەتتەگى ايتۋلى جەرىنە اينالۋىنا كۋا بولارىن ويلاپ تا كورمەگەن ەدى. ەۇرتىس بىرنەشە جىلدان بەرى، ەار جولى جاز بەن كۇزدە كوشپە - قونعاندا، ەوز اۋتوكولەگىمەن ساياحاتتاۋشىلار، فوتوسۋرەت اۋەسكەرلەرى قاپتايتىندىقتان، قىستاقتا بىرتە - بىرتە 10 نەشە مالشىلار قونالقسىنا اشىلىپ، ساياحاتشىلارعا ىشەر اس پەن جاتىن ورىن جاعىنان قولايلىلىق جاسادى.

ساعات 22، كەشكى اس ۋاقىتىنداعى ەوتپە كەتسە دە، ەدىلداش موتي كەشە كەلگەن قوناقتارعا "ونەر"ىن كورسەتتى. ەاپ - ساتتە بۇى بۇرقىراعان قۇرىداق لاڭمان داستارقانعا شعارىلدى. لاعمان جەتەدى، تويعانىڭىزشا جەڭىز، اقسىز تاعى سالپ بەرەمىن.

جول ەجۇرىپ قالجىراعان تۇرلىشە دىالەكتە سويلەيتىن ساياحاتشىلار ەجوڭسال شىنى - ايقاتاردى كوڭىلىنە الماستان، مايلى لاڭماندى تاۋىسىپ، ەبىر تال ۇسارىمداقتى قوسا جەپ، تەرلەپ - تەپشىپ شعا كەلدى. مۇنداي جەۋ ەتاسىلى قارالعاشقى وڭدەۋدەن كەيىن، جەمىستىڭ بارلىعى قاعىلىق اۋداننداعى ەڭ ۇلكەن جاڭعاق وڭدەۋ كاسىپورنى — شىنجياڭ مەيجيا ازىق - تۇلىك، اس - سۋ شەكتى سەرىكتەستىگىنە جونەلتىلەدى.

مەيجيا سەرىكتەستىگىنىڭ جاڭعاققا ەار جىلعى سۇرانىسى 30 مىڭ تونناعا جەتەدى، بۇل قاعىلىق اۋداننىڭ جاڭعاق ەونەمىنىڭ تورتتەن ەبىرىن ۇستايدى. وسى سەرىكتەستىك ەاربىر اۋىل - قالا- شقىنا 14 كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحىن قۇردى، جۇمىستىڭ قاربالاس كەزىندە 2200دەن استام ادام جۇمىس ىستەيدى، مۇنىڭ 700دەن استامى كەدەي بۇقارا. "كاسىپ سالاسىن دامىتۋ ارقىلى جۇمىسىنا تۇعا باستاماشىلدىق ەتۋدىڭ ەونەمى كورىنەتى، كەدەيلەر كاسىپورىندا نەمەسە كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحىندا جۇمىس ىستەسە بولعانى، نەگىزىنەن كەدەيلىكتەن ارىلا الادى" - دەدى وسى سەرىكتەستىڭ ىسك القا باستىعى پىڭ حۇڭچۇن.

مەيجيا سەرىكتەستىگى جەرگىلىكتى ورىنداعى شارۋالاردىڭ 12 مىڭ مۇدان استام جەرىن اينالىمعا سالىپ، ەگىس بازاسىنا اينالدىردى، بۇل جەمىس وسىرەتىن 1300گە تاياۋ وتباسىن قامتىدى. جەردەن بوساعان شارۋالار سىرتقا شعىپ جۇمىس ىستەدى نەمەسە ەگىس بازاسىن باعىپ - باپتاۋعا قاتىناستى، ەسويتىپ، جەردى اينالىمعا سالۋ اقسىنان سىرت، تاعى ەبىر كەرىسكە يە بولدى. پىڭ حۇڭچۇن بىلاي دەدى: ەگىس بازاسىنداعى جاڭعاق سەرىكتەستىگىنىڭ سۇرانىسىنىڭ از بولعىنى عانا قامدايدى، باستىسى ۇلعىلىك، باستاماشىلدىق رولىن ساۋلەلەندىرىپ، شارۋا وتباسىلارىنىڭ ەگىنشىلىك جۇمىستارىن باعىپ - باپتاۋ ورەسىن وسىرۋىنە كومەكتەسەدى.

قازىر مەيجيا سەرىكتەستىگى جاڭعاق ەسۇتى، جاڭعاق مايى سياقتى 5 ۇلكەن ەتۇر بوينىشا 20 نەشە ەتۇرلى جاڭعاق ەونىمىن وندىرەدى، بۇكىل كاسىپ سالاسى سول جەردە 25 مىڭ شاماسىنداعى وتباسنا باستاماشىلدىق ەتىپ وتىر ەارى كاسىپ تىزبەگىن ۇزدىكسىز ۇزارتۋ امالىن قاراستىرۋدا، سەرىكتەستىك نارەستەلەر مەن سابيلەردىڭ تۇتىنۋىنا لايىق كەلەتىن جاڭعاق تالقانى سياقتى ونىمدەردى شعارماقشى.

قاعىلىق اۋدانى فىڭيۋان اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن اشۋ شەكتى سەرىكتەستىگىندە، ارشىلعان جاڭعاق قابىنىڭ جاڭادان شققان بۇتاقتارىن زەر سالا بۇتاپ جاتتى. ول — شاقاپ اۋىلى اۋىل شارۋاشىلىعى تەحنيكاسى بوينىشا قىزمەت وتەۋ اترەتىنىڭ مۇشەسى، ەوز ەۇيىنىڭ 8 مۇلىق جاڭعاق باعىن باپتاۋمەن بىرگە، بۇكىل اۋىلدا تەحنيكالىق قىزمەت وتەيدى. "عىلمي جولمەن سۇراۋ، تىڭايتقىش بەرۋ جانە جەمىس اعاشتارىن بۇتاۋ ارقىلى بىلتىر 8 مۇ جەردەگى جاڭعاقتان 18 مىڭ يۇاننىڭ ۇستىندە كىرىس كىرگىزدىم، كىرىسىم بۇرىنعىدان مولايدى". ەمۇزاپپار بىلاي دەدى: امالىات جاڭعاقتان جاقسى كىرىس تابۋ ەۇشىن عىلمي جولمەن باعىپ - باسقارۋ كەرەكتىگىن دالەلدەدى.

شۇي لۇڭفي بىلاي دەپ تانىستىردى: شاقاپ اۋىلى جەمىس ورمان شارۋاشىلىعىنىڭ ساپاسىن ەوسىرىپ، ونىمدىلىگىن ارتتىرۋ ىنجەنەرياسى ارقىلى جەمىس ەوسىرۋشى شارۋالاردى عىلمي جولمەن ەگىپ، دەن قويا باعىپ - باسقارۋعا جەتەكتەپ، جالپى جاقتان جاڭعاق كاسىبىنىڭ داموۋ دەڭگەيىن ەوسىردى جانە شارۋالاردىڭ كىرىستى ارتتىرۋ ورەسىنە دەم بەردى.

شارباق قالاشعى ورمان شارۋاشىلىعى پۇنكتىنىڭ باستىعى مامەتالي داۋىت بىلاي دەپ تانىستىردى: 2018 - جىلى شارباق قالاشعى ارحيۇ تۇرعىزىلىپ كارتچكالاندىرىلعان كەدەي وتباسىلاردان 50 نەشە شارۋا تەحنيكتى تاربيەلەدى جانە ولاردى ۇسىنىس ەتىپ، جەمىس ورمان كاسىبىنە تەحنيكالىق قىزمەت وتەۋ اترەتىن قۇرىپ، بۇكىل قالاشقتا جاڭعاق اعاشىن بۇتاۋ، سورتىن ساپالىلاندىرۋ جانە دەرت - دەربەزدەن ساقتانۋ سياقتى قىزمەتتەردى ورىستەتتى. مامەتالي بىلاي دەدى: "شارۋالارعا قىزمەت وتەۋمەن قاتار، قىزمەت وتەۋ اترەتى تاعى جەمىس اعاشتارىن باپتاۋ - قورعاۋ تەحنيكاسىن وتەباسىلارىنا دەيىن بىرتىندەپ جالپىلاستىرىپ، جاڭعاق ەگەتىن وتباسىلارىنىڭ جاڭعاق سورتى مەن ونىمىن ەوسىرۋ ارقىلى كىرىستى ارتتىرۋدىڭ جەبەدى. بىيل قىزمەت وتەۋ اترەتىنە تاعى 42 جەمىس ورمان تەحنيگى جاڭادان قوسىلىپ، ەار 500 مۇ جەمىس ورمانىنا بىردەن تەحنيك دايىندالۋ ولشەمىنە جەتىپ، بۇكىل قالاشقىنىڭ جەمىس ورمان كاسىبىنىڭ ساپاسىنىڭ ەوسىپ، ونىمدىلگىنىڭ ارتۋىنا اناعۇرلىم پارەندى تەحنيكالىق تىرەك ازىرلەدى".

■ **ساپانى ەوسىرىپ، ونىمدىلكتى ارتتىرىپ، كىرىستى ارتتىرۋعا دەم بەردى**

جاڭعاق كاسىبى — قاعىلىق اۋدانىنىڭ اتى زاتىنا ساي تىرەكتى كاسىبى، بۇكىل اۋداندىق 500 مىڭنان استام ادامنىڭ اراسىندا جاڭعاق كاسىبىن دامىتۋمەن اينالىساتىندار 300 مىڭنان اسادى. كوپتەگەن جاڭعاق ەوسىرۋشى وتباسىلارى جوننەن العاندا، تۇ باستان كىرىسپە، جاڭعاقتىڭ ساپاسىن ەوسىرىپ، ونىمدىلگىن ارتتىرۋ ارقىلى ەونەمدى ارتتىرىپ، كىرىستى مولايتۋ — كەدەيلىكتەن ارىلتۋدىڭ ۇتىمدى جولى. بۇكىل اۋداننىڭ جاڭعاق كاسىبىنىڭ داموى جوننەن العاندا، ساپانى ەوسىرىپ، ونىمدىلكتى ارتتىرۋ — تىپتەن باسپە وتۋگە ەتىستى جول.

قاعىلىق اۋداننىڭ جاڭعاق باعىندا وزگەرىس تۇىلدى.

شاقاپ اۋىلىنىڭ ەرەكشە جەمىس ورمانىنىڭ ساپاسىن ەوسىرىپ، ونىمدىلگىن ارتتىرۋ ۇلگى كورسەتۋ باعىندا، ەاربىر ەتۋپ جاڭعاق اعاشى دەن قويا باپتالادى. 5 - ايدىڭ 24 - كۇنى تۇستەن كەيىن ەمۇزاپپار ەامدوللا بىيكتەگى بۇتاتاردى بۇتايتىن قايشىمەن جاڭعاق اعاشىنىڭ جاڭادان شققان بۇتاقتارىن زەر سالا بۇتاپ جاتتى. ول — شاقاپ اۋىلى اۋىل شارۋاشىلىعى تەحنيكاسى بوينىشا قىزمەت وتەۋ اترەتىنىڭ مۇشەسى، ەوز ەۇيىنىڭ 8 مۇلىق جاڭعاق باعىن باپتاۋمەن بىرگە، بۇكىل اۋىلدا تەحنيكالىق قىزمەت وتەيدى. "عىلمي جولمەن سۇراۋ، تىڭايتقىش بەرۋ جانە جەمىس اعاشتارىن بۇتاۋ ارقىلى بىلتىر 8 مۇ جەردەگى جاڭعاقتان 18 مىڭ يۇاننىڭ ۇستىندە كىرىس كىرگىزدىم، كىرىسىم بۇرىنعىدان مولايدى". ەمۇزاپپار بىلاي دەدى: امالىات جاڭعاقتان جاقسى كىرىس تابۋ ەۇشىن عىلمي جولمەن باعىپ - باسقارۋ كەرەكتىگىن دالەلدەدى.

شۇي لۇڭفي بىلاي دەپ تانىستىردى: شاقاپ اۋىلى جەمىس ورمان شارۋاشىلىعىنىڭ ساپاسىن ەوسىرىپ، ونىمدىلگىن ارتتىرۋ ارقىلى جەمىس ەوسىرۋشى شارۋالاردى عىلمي جولمەن ەگىپ، دەن قويا باعىپ - باسقارۋعا جەتەكتەپ، جالپى جاقتان جاڭعاق كاسىبىنىڭ داموى دەڭگەيىن ەوسىردى جانە شارۋالاردىڭ كىرىستى ارتتىرۋ ورەسىنە دەم بەردى.

شارباق قالاشعى ورمان شارۋاشىلىعى پۇنكتىنىڭ باستىعى مامەتالي داۋىت بىلاي دەپ تانىستىردى: 2018 - جىلى شارباق قالاشعى ارحيۇ تۇرعىزىلىپ كارتچكالاندىرىلعان كەدەي وتباسىلاردان 50 نەشە شارۋا تەحنيكتى تاربيەلەدى جانە ولاردى ۇسىنىس ەتىپ، جەمىس ورمان كاسىبىنە تەحنيكالىق قىزمەت وتەۋ اترەتىن قۇرىپ، بۇكىل قالاشقتا جاڭعاق اعاشىن بۇتاۋ، سورتىن ساپالىلاندىرۋ جانە دەرت - دەربەزدەن ساقتانۋ سياقتى قىزمەتتەردى ورىستەتتى. مامەتالي بىلاي دەدى: "شارۋالارعا قىزمەت وتەۋمەن قاتار، قىزمەت وتەۋ اترەتى تاعى جەمىس اعاشتارىن باپتاۋ - قورعاۋ تەحنيكاسىن وتەباسىلارىنا دەيىن بىرتىندەپ جالپىلاستىرىپ، جاڭعاق ەگەتىن وتباسىلارىنىڭ جاڭعاق سورتى مەن ونىمىن ەوسىرۋ ارقىلى كىرىستى ارتتىرۋدىڭ جەبەدى. بىيل قىزمەت وتەۋ اترەتىنە تاعى 42 جەمىس ورمان تەحنيگى جاڭادان قوسىلىپ، ەار 500 مۇ جەمىس ورمانىنا بىردەن تەحنيك دايىندالۋ ولشەمىنە جەتىپ، بۇكىل قالاشقىنىڭ جەمىس ورمان كاسىبىنىڭ ساپاسىنىڭ ەوسىپ، ونىمدىلگىنىڭ ارتۋىنا اناعۇرلىم پارەندى تەحنيكالىق تىرەك ازىرلەدى".

مەملەكەت بوينىشا تۇڭعىش وڭىرلىك "كەڭىستىك ساياحات ۇشاعى اينالمالى لەنياسى" اشىلدى

(باسى 1 - بەتتە)

بۇكىل كەڭىستىك ساياحات ۇشاعى اينالمالى لەنياسىنىڭ 3 بەكەتتى تولىق اينالىپ ۇشۋ جالپى باعاسى 1000 يۇاننان اسپايدى.

"كەڭىستىك ساياحات ۇشاعى اينالمالى لەنياسى" — التاي ايماعىنىڭ جەبەۇىندە، التاي اۋياتسيا كاسىبى قارجى قوسۋ شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى (تومەندە قىسقارتىلىپ التاي اۋياتسيا قارجى قوسۋ سەرىكتەستىگى دەلىندى) شىڭفۇ اۋياتسياسىمەن بىرلەسىپ اشقان وڭىرلىك اۋياتسيا لەنياسى.

التاي ايماقتىق پارتكومىنىڭ مۇشەسى، اكىمشىلىك مەكەمەسىنىڭ ۇنەملىك ىستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار ەۋالىي چىن بو بىلاي دەپ تانىستىردى: جاڭا اۋياتسيا لەنياسىنىڭ اشىلۋى ساياحات ارقىلى شىنجياڭدى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن تياناقتاندىرىپ، "شىنجياڭنىڭ ەشىن تۇتاستىرۋ، شىنجياڭدا كىرىپ - شىعۋدى تەزدەتۋ"دى جۇزەگە اسىرۋ ەۇشىن قۇرعان "كەڭىستىك الۋەمەتتىك قاتىناس لەنياسى"، ول "جولدىڭ السى، ساياحاتتىڭ قىسقا بولۋى" سىندى قىين ماسەلەنى شەشپ، تۇتاس وڭىرلىك ساياحاتتىڭ داموىن ىلگەرىلەتەدى.

"التاي، قاناس، كوكتوعاي سىندى ەىرتە تاراپ، قونالقى دا تىنىشتىقتا شومدى.

ەدىلداش موتيدىڭ تىنىستاۋعا سوندا عانا مۇرساسى ەتىدى، ول: بۇرىن كوشپە - قوناتىن كەزدە ەۇي كوشىرىپ قاربالاستىقتا تۇسەتىنمىن، قازىر كوشپە - قونعاندا اقشا تاۋىپ قاربالاستىقتا تۇسەتىن بولدىم، - دەدى.

بالا كەزىندە اكە - شەشەسىنە ەرىپ تاۋ اسپە، تاس باساتىن كەزدەر ەدىلداش موتيدىڭ كوز الدىنا ەلەستەدى. 10 جىلدا تاۋداعى جايلاۋدان حالىقتى اۋقاتتاندىرۋ بوينىشا سالىنعان بەيقۇت ۇيلەرگە كوشپە كىرەتىنىن كىم ويلاعان، تۇرمىس تاسىلىندە بۇرىلىس بولپ، تۇرمىس كەشىرمەسى دە وزگەردى.

سوڭعى نەشە ون جىلدان بەرى، شىنجياڭداعى مالشىلار بىرتە - بىرتە وسى زامانعى تۇرمىسپەن توعىسپ، ەندىگارى تەك سىىر، قوي، تۇيەگە سۇيەنىپ كىرىس كىرگىزبەيتىن بولدى. كەيىپىر مالشىلار "جەر جاعدايىنىڭ ارتىقشىلىعىنا سۇيەنىپ ساياحاتتان كىرىس كىرگىزدى؛ كەيبىر مالشىلار مالىن باسقالارعا باققىزىپ، ەوزى جانە ۇيىندەگىلەرى ەتىپتى كوپ ۇاقىتتى قالاعا بارىپ جۇمىس ىستەپ، تۇرمىستان ەلەززاتتانۋعا ەبولدى؛ ال كەيبىر مالشىلار جەرىن باسقالارعا كوتەرەگە بەرىپ، ەوزى تاعى ەبىر جۇمىس ىستەپ، ەبىر جولدا ەكى كىرىس كىرگىزدى...

سانجى وبلىسى قالا باسقارۋ ۇلگىسىندە جاڭالىق اشىپ، حالىقتى ۇايىمنان ارىلتتى

(باسى 1 - بەتتە)

"قازىر بىزدە بازار باقىلاۋ - باسقارۋ مەكەمەسى، تۇرعىن ەۇي جانە قالا، اۋىل قۇرىلىسى مەكەمەسى، قورشاعان ورتانى قورعاۋ مەكەمەسى سياقتى قورعاۋ مەكەمەسى ورىندارداعى 5 زاڭ اتقارۋشى تۇرادى، تۇرعىندارداعى ماسەلەسىن ەبىر جاقتى ەتۋمەن بىرگە، مالدە مەرزىمدى ۋاقىتپەن شارلاپ تەكسەرىپ، وتباسىلارىن ارالاپ، بۇقارانىڭ ەتول مۇددەسىنە قاتىستى ماسەلەلەردى شەشەدى"، - دەيدى فۇشين ەمالەسى جالپىلىق زاڭ اتقارۋ ورتالىعىنىڭ مەڭگەرۋشىسى رەن جيانجۇن، "تاپسىرىس بەرۋ، تاپسىرىستى قابىلداپ الۋ" قىزمەت مەحانيزمى اتقارىلعانىن بەرى، بۇل قىزمەت مەحانيزمىنىڭ جوعارى ونىمدىلگىن سەزىنگەن تۇرعىندار مولايا تۇسكەن.

جۇىقتا سانجى قالاسىندا بەلگىلى شاعىن اۋماقتىڭ ەبىر ليفتىنەن كىنارات شعىپ، الەۋمەتتىك اۋماق تۇراقتاندىرعان سوڭ، نەگىزگى ساتى پارتيا قۇرىلىسىنىڭ زەردەلى باسقارۋ جۇيەسى ارقىلى "جوعارى ورىننىڭ شەشۋىنە جولداۋدى" تاڭدادى، ەمالى باسقارماسىنىڭ جالپىلىق زاڭ اتقارۋ ورتالىعى جەلدە تاپسىرىس بەرىپ، شۇعىل جاعدايعا توتەپ بەرۋ - باسقارۋ، بازار باقىلاۋ، تۇرعىن ەۇي باسقارۋ سياقتى تاراۋلار ليفت جوندەيتىن 4 بىلىكتى سەرىكتەستىكپەن بىرلەسىپ، شاعىن اۋماقتاعى 14 بىيك عيمارات تاعى 44 ليفتكە جان - جاقتى تەكسەرۋ - جوندەۋ جۇمىستارىن جۇرگىزدى.

ۇىسىۋىمىزشا، "تاپسىرىس بەرۋ، تاپسىرىستى قابىلداپ الۋ" قىزمەت مەحانيزمىن اتقارۋدا، بۇقارا تىلەك - تالابىن جالپىلىق زاڭ اتقارۋ ورتالىعىنا مالىمدەسە بولعانى، تاپسىرىس بەرۋ، تاپسىرىس قابىلداۋ الۋ بويىنشا جۇمىلدىرۋ كەڭىسىن رەتتەندە ورتالىق ماسەلەنىڭ قيىن - وڭايلىعى، سىياتىنىڭ ەتۇرى بويىنشا، تاپسىرىس قاينارىن شۇعىل جاعداي تاپسىرىسى، كادىمگى تاپسىرىس، ەتۇيىندى تاپسىرىس سىندى 3 تۇرگە بولەدى، سوندای - اق ەار تۇردەگى تاپسىرىستىڭ ورىندالۋ ۋاقىت شەگىن بەلگىلەپ، تاپسىرىس بەرۋدەگى 3 اۋەجايدىڭ ەبىر وڭىردەگى ۋاقىتتا جاڭا اۋياتسيا لەنياسىن اشۋى ەارى تىزبەكتى ايناالمالى ۇشۋدى قالىپتاسترۋدى ەلىمىز ىشىندە تۇڭعىش رەت بولىپ وتىر. بۇل شىڭفۇ اۋياتسياسىنىڭ سولتۇستىك شىنجياڭدا قۇرعان اينالمالى ۇشۋ تورىنىڭ العاشقى قادامدا قالىپتاسقاندىعىن كورسەتەدى"، - دەدى شىڭفۇ اۋياتسياسىنىڭ باستىعى جوۋ جيان.

التاي اۋياتسيا قارجى قوسۋ سەرىكتەستىگى پارتكومىنىڭ شۇجيى، باسالقاسى سۇن شياۋجين بىلاي دەدى: التاي رايونىمىز ىشىندەگى تارماق لەنيالى اۋەجاي تورى ەبىرشاما مول قوسىمشا تۇراپتىق اۋەجاي، بولاشاقتا جالپىلىق اۋياتسيا اۋەجايى جانە اۋياتسيا لەنياسى قۇرىلىسى تەزدەتىلىپ، تارماق لەنيا اۋەجايلارىنىڭ شىنجياڭنىڭ ەشى - سىرتىمەن تۇتاسۋى بىرتىندەپ جۇزەگە اسىرىلادى، جالپىلىق اۋەجاي رايون ىشىندە تۇتاستىرىلىپ، ۇشۋ - قونۋ ورنى ەارقايسى كورىنىس وڭىرلەرىندەگى اۋياتسيا تورىمەن ۇلاستىرىلادى، ەسويتىپ، التاي "جىبەك جولى اۋياتسيا بەكەتى" ەتىپ قۇرىلىپ، سولتۇستىك شىنجياڭداعى نەگىزگى اۋياتسيا ساياحاتشىلارىنىڭ جىناۋ - جونەلتۋ ورتالىعى بولىپ قالىپتاسادى.

ماقالا

(باسى 1 - بەتتە)

سورتقا ايىرۋ سياقتى قاراپايىم العاشقى وڭدەۋ جەلىسىن قۇرىپ، تۇنساڭگۇل مەن قىستاق تۇرعىندارىنا جاقىن ماڭدا جۇمىس ىستەيتىن تاماشا ورىن ازىرلەپ بەردى. "سەلبەستىك كوۋپەراتيۋى جۇمىسشىلارى دى يكەمدىلىكپەن ىستەتەدى، قىستاق تۇرعىندارى قاي ۋاقىتتا كەلسە دە بولادى، ىستەگەن جۇمىسىنا قارايى سول كۇنى اقىسىن الادى". سەلبەستىك كوۋپەراتيۋىنىڭ جاۋاپتىسى ماحموۇت ەالي مىنانى ايتتى: قازىر جاڭعاق وڭدەۋدىڭ سايابىر مەزگىلى، جۇمىسشى از ىستەتىلەدى، قاربالاس كەزدە ەار كۇنى 70 شاماسىندا جۇمىسشى ىستەيدى، مۇنىڭ شامامەن 20%ى وسى ماڭداعى كەدەي بۇقارا. ەار كۇنى دەرلىك جاڭعاق ارشۋعا كەلەتىن ايگۇل وسمان ەۇيىنىڭ ماڭىندا جۇمىس ىستەپ اقشا تاپقاندا، ۇيگە دە قارايلاسۋعا بولاتىندىعىن، قىستاقتاعى ايەلدەرگە ەرەكشە باپ كەلەتىنىن ايتتى.

مۇنداي كورىنىس شاقاپ اۋىلىنىڭ بارلىق جەرىنەن كەزدەسەدى. "جاڭعاق كاسىبىنىڭ داموىن ارقاۋ ەتە وتىرىپ، بۇكىل اۋىل بويىنشا جيىنى 28 سەلبەستىك كوۋپەراتيۋى قۇرىلدى، تەك بىلتىردىڭ وزىندە 18ى قۇرىلدى". شاقاپ اۋىلدىق پارتكومىنىڭ شۇجيى شۇي لۇڭفي: جاڭعاق كاسىبىنىڭ داموىن جەبەۇەمەن قاتار، سەلبەستىك كوۋپەراتيۋى ەبىر توپ كەدەي قاۋىمىنىڭ جاقىن ماڭدا جۇمىس ىستەپ كىرىستى ارتتىرۋىنا جەتەكشىلىك ەتتى، - دەپ تانىستىردى.

بۇكىل قاعىلىق اۋداننىڭ نازار سالساق، جەمىس وسىرەتىن شارۋالاردىڭ ەۇيىنىڭ ماڭىندا جاڭعاق سياقتى ەرەكشە جەمىس ورمان شارۋاشىلىعىن دامىتۋ ارقىلى كىرىستى ارتتىرۋ امالياتى ەاربىر اۋىل - قىستاقتا جالپىلاستى. قازىر قاعىلىق اۋداننىڭ جەمىس وڭدەۋ ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحىنان 44ى قۇرىلىپ، اۋىل - قىستاقتاعى بۇقارانىڭ كەدەيلىكتەن ارىلىپ كىرىستى ارتتىرۋىنا ەونەمدى تۇردە باستاماشىلدىق ەتتى.

■ **كاسىپ تىزبەگىن ۇزارتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلۋدى جەبەدى**

يۇكسەل شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك كوۋپەراتيۋى بىلتىر 860 تونناعا جاڭعاق ساتىپ الدى، بۇل بۇكىل چيۋا قىستاعىنىڭ جاڭعاق ونىمىنەن دە كوپ.

ەسىل الاڭدا تاۋ مايا بولپ ەۇيىلىپ جاتىر. سەرىكتەستىكتىڭ باس ديرەكتورى چىن ليجۇڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: اۋەلدە قوقىر - قوقسق رەتىندە ەبىر جاقتى ەتىلەتىن بۇل قالدىق زاتتار سوڭعى بۇىنداعى كاسىپورىندارعا ساتىلادى، ولار ۇزدىكسىز وڭدەپ، اكتيۋ كومىر وندىرۋگە پايدالانىلادى. بىلتىر سەرىكتەستىك 3000 تونناعا شاماسىندا جاڭعاق وڭدەپ، تۇڭىرەكتە 160تان استام كەدەيدى قامتىعان 300 قىستاق تۇرعىنىنىڭ جۇمىس ىستەپ كىرىستى ارتتىرۋىنا باستاماشىلدىق ەتتى.

قازىر قاعىلىق اۋداننىڭ جاڭعاق وڭدەۋ كاسىپورنى 7گە جەتىپ وتىر. قاعىلىق اۋداندىق پارتكومىنىڭ ورىنباسار شۇجيى لياڭ يۇڭجۇن: جەمىس وڭدەيتىن ەبىر توپ كاسىپورىن مەن كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحتارىنا سۇيەنە وتىرىپ، جاڭعاقتى تولىق پايدالانعان قاعىلىق اۋدانى كوك قابىقتان جەمىس دانىنە دەيىن تۇگەل پايدالانىپ، جەمىس ەوسىرۋشى شارۋالاردىڭ كىرىستى ارتتىرىپ كەدەيلىكتەن ارىلۋىن ەونەمدى تۇردە جەبەدى، - دەدى.

■ **ساپانى ەوسىرىپ، ونىمدىلكتى ارتتىرىپ، كىرىستى ارتتىرۋعا دەم بەردى**

جاڭعاق كاسىبى — قاعىلىق اۋداننىڭ اتى زاتىنا ساي تىرەكتى كاسىبى، بۇكىل اۋداندىق 500 مىڭنان استام ادامنىڭ اراسىندا جاڭعاق كاسىبىن دامىتۋمەن اينالىساتىندار 300 مىڭنان اسادى. كوپتەگەن جاڭعاق ەوسىرۋشى وتباسىلارى جوننەن العاندا، تۇ باستان كىرىسپە، جاڭعاقتىڭ ساپاسىن ەوسىرىپ، ونىمدىلگىن ارتتىرۋ ارقىلى ەونەمدى ارتتىرىپ، كىرىستى مولايتۋ — كەدەيلىكتەن ارىلتۋدىڭ ۇتىمدى جولى. بۇكىل اۋداننىڭ جاڭعاق كاسىبىنىڭ داموى جوننەن العاندا، ساپانى ەوسىرىپ، ونىمدىلكتى ارتتىرۋ — تىپتەن باسپە وتۋگە ەتىستى جول.

قاعىلىق اۋداننىڭ جاڭعاق باعىندا وزگەرىس تۇىلدى.

شاقاپ اۋىلىنىڭ ەرەكشە جەمىس ورمانىنىڭ ساپاسىن ەوسىرىپ، ونىمدىلگىن ارتتىرۋ ۇلگى كورسەتۋ باعىندا، ەاربىر ەتۋپ جاڭعاق اعاشى دەن قويا باپتالادى. 5 - ايدىڭ 24 - كۇنى تۇستەن كەيىن ەمۇزاپپار ەامدوللا بىيكتەگى بۇتاتاردى بۇتايتىن قايشىمەن جاڭعاق اعاشىنىڭ جاڭادان شققان بۇتاقتارىن زەر سالا بۇتاپ جاتتى. ول — شاقاپ اۋىلى اۋىل شارۋاشىلىعى تەحنيكاسى بوينىشا قىزمەت وتەۋ اترەتىنىڭ مۇشەسى، ەوز ەۇيىنىڭ 8 مۇلىق جاڭعاق باعىن باپتاۋمەن بىرگە، بۇكىل اۋىلدا تەحنيكالىق قىزمەت وتەيدى. "عىلمي جولمەن سۇراۋ، تىڭايتقىش بەرۋ جانە جەمىس اعاشتارىن بۇتاۋ ارقىلى بىلتىر 8 مۇ جەردەگى جاڭعاقتان 18 مىڭ يۇاننىڭ ۇستىندە كىرىس كىرگىزدىم، كىرىسىم بۇرىنعىدان مولايدى". ەمۇزاپپار بىلاي دەدى: امالىات جاڭعاقتان جاقسى كىرىس تابۋ ەۇشىن عىلمي جولمەن باعىپ - باسقارۋ كەرەكتىگىن دالەلدەدى.

شۇي لۇڭفي بىلاي دەپ تانىستىردى: شاقاپ اۋىلى جەمىس ورمان شارۋاشىلىعىنىڭ ساپاسىن ەوسىرىپ، ونىمدىلگىن ارتتىرۋ ارقىلى جەمىس ەوسىرۋشى شارۋالاردى عىلمي جولمەن ەگىپ، دەن قويا باعىپ - باسقارۋعا جەتەكتەپ، جالپى جاقتان جاڭعاق كاسىبىنىڭ داموى دەڭگەيىن ەوسىردى جانە شارۋالاردىڭ كىرىستى ارتتىرۋ ورەسىنە دەم بەردى.

شارباق قالاشعى ورمان شارۋاشىلىعى پۇنكتىنىڭ باستىعى مامەتالي داۋىت بىلاي دەپ تانىستىردى: 2018 - جىلى شارباق قالاشعى ارحيۇ تۇرعىزىلىپ كارتچكالاندىرىلعان كەدەي وتباسىلاردان 50 نەشە شارۋا تەحنيكتى تاربيەلەدى جانە ولاردى ۇسىنىس ەتىپ، جەمىس ورمان كاسىبىنە تەحنيكالىق قىزمەت وتەۋ اترەتىن قۇرىپ، بۇكىل قالاشقتا جاڭعاق اعاشىن بۇتاۋ، سورتىن ساپالىلاندىرۋ جانە دەرت - دەربەزدەن ساقتانۋ سياقتى قىزمەتتەردى ورىستەتتى. مامەتالي بىلاي دەدى: "شارۋالارعا قىزمەت وتەۋمەن قاتار، قىزمەت وتەۋ اترەتى تاعى جەمىس اعاشتارىن باپتاۋ - قورعاۋ تەحنيكاسىن وتەباسىلارىنا دەيىن بىرتىندەپ جالپىلاستىرىپ، جاڭعاق ەگەتىن وتباسىلارىنىڭ جاڭعاق سورتى مەن ونىمىن ەوسىرۋ ارقىلى كىرىستى ارتتىرۋدىڭ جەبەدى. بىيل قىزمەت وتەۋ اترەتىنە تاعى 42 جەمىس ورمان تەحنيگى جاڭادان قوسىلىپ، ەار 500 مۇ جەمىس ورمانىنا بىردەن تەحنيك دايىندالۋ ولشەمىنە جەتىپ، بۇكىل قالاشقىنىڭ جەمىس ورمان كاسىبىنىڭ ساپاسىنىڭ ەوسىپ، ونىمدىلگىنىڭ ارتۋىنا اناعۇرلىم پارەندى تەحنيكالىق تىرەك ازىرلەدى".

سانجى وبلىسى قالا باسقارۋ ۇلگىسىندە جاڭالىق اشىپ، حالىقتى ۇايىمنان ارىلتتى

(باسى 1 - بەتتە)

"قازىر بىزدە بازار باقىلاۋ - باسقارۋ مەكەمەسى، تۇرعىن ەۇي جانە قالا، اۋىل قۇرىلىسى مەكەمەسى، قورشاعان ورتانى قورعاۋ مەكەمەسى سياقتى قورعاۋ مەكەمەسى ورىندارداعى 5 زاڭ اتقارۋشى تۇرادى، ت